

Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/674)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1661/305

28/1/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 12/1/2009 tarihinde kararlaştırılan "Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Borçlar hukuku ve özellikle sözleşmeler hukuku alanında meydana gelen gelişmeler ile günümüzün sosyal ve ekonomik koşulları göz önünde tutularak, 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun yerini almak üzere, Türk Borçlar Kanunu Tasarısı hazırlanmıştır.

Bu Tasarı, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaaşp yürürlüğe girmesinden önce gerçekleşen fiil ve işlemlerin hukukî sonuçlarının hangi kanuna tabi olacağı sorununa açıklık kazandırılması amacıyla hazırlanmıştır.

Tasarı, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölümde, "Genel Hükümler", İkinci Bölümde "Özel Durumlara İlişkin Hükümler" ve Üçüncü Bölümde ise "Diğer Hükümler" düzenlenmiştir.

Tasarının Birinci Bölümünde "A. Geçmişe etkili olmama kuralı" başlığı altında, kanunların geçmişe etkili olamayacağı esası belirtildikten sonra, bu kuralın "kamu düzeni ve genel ahlâk", "içeriğı kanunla belirlenen işlem ve ilişkiler" ile "kazanılmamış haklar"dan oluşan istisnalarına, "B. Geçmişe etkili olma" kenar başlığı altında yer verilmiştir. Yine bu bölümde, "C. Süreler" başlığı altında, "hak düşürücü süreler ve zamanaşımı süreleri" ile "diğer süreler" ele alınmıştır. Böylece, 818 sayılı Borçlar Kanununda yer verilen sürelerin, Türk Borçlar Kanunu Tasarısındaki süreler ile uygulama alanı ve koşulları bakımından ilişkileri düzenlenmiştir. Ayrıca, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında ilk kez öngörülen diğer sürelerin de uygulama alanı ve koşulları, aynı bölümde belirlenmiştir.

Tasarının İkinci Bölümünde, "Özel Durumlara İlişkin Hükümler" başlığı altında, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında, "genel işlem koşulları", "kısmî ödemeli satışlar", "kira sözleşmesi", "hizmet sözleşmeleri" ve "kefalet sözleşmesi"nin koruyucu nitelikteki hükümlerinin, özellikle ekonomik bakımdan zayıf olanların korunması amacıyla uygulanması ve yürürlüğüne ilişkin kurallara yer verilmiştir. Bu bölümün, "F. Ortak hüküm" kenar başlıklı 12 nci maddesinde, koruyucu nitelikte olup olmadıklarına bakılmaksızın, hangi durumlarda Tasarının 1 inci maddesinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Tasarının Üçüncü Bölümünde ise, "Diğer Hükümler" başlığı altında, "görülmekte olan davalara ilişkin uygulamalar", "yollamalar" ve "genel nitelikli hükümler" ile yürürlükten kaldırılan hükümler, geçici hükümler ve son hükümler düzenlenmiştir. Böylece, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 75, 87, 119 ve 137 nci maddelerinin, görülmekte olan davalarda da uygulanacağı; bu Tasarı veya Türk Borçlar Kanunu Tasarısı ile yürürlükten kaldırılması ya da değiştirilmesi öngörülen kanunların maddelerine yapılan yollamaların, o maddeleri karşılayan yeni hükümlere yapılmış sayılacağı belirtilmiştir. Ayrıca, 3/12/2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun hükümlerinin, uygun düştüğü ölçüde, bu Tasarıda hüküm bulunmayan hâllerde de uygulanacağı açıklanmıştır. Aynı Bölümün 16 ncı maddesinde, "yürürlükten kaldırılan kanun" belirtilmiş, geçici 1 inci maddesinde de, yürürlükten kaldırılması öngörülen 18/5/1955 tarihli ve 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen ve Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girdiği tarihte henüz karara bağlanmamış olan davalara ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Tasarının 17 nci ve 18 inci maddeleri ile "yürürlük" ve "yürütme" hükümleri düzenlenmektedir.

Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden sonra, bu Tasarının yürürlüğe girmesinden önce gerçekleşen fiil ve işlemlerin hukuki sonuçlarının hangi kanuna tabi olacağı sorununa açıklık kazandırılması amacıyla, Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısının hazırlanması gerekmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Tasarının tek fıkradan oluşan "A. Geçmişe etkili olmama kuralı" kenar başlıklı 1 inci maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden sonra, zaman bakımından uygulanması düzenlenmektedir.

Maddenin kenar başlığında, "Geçmişe etkili olmama kuralı" şeklinde bir ibarenin kullanılmasının sebebi, maddede kanunların kural olarak geçmişe etkili olamayacağına ilişkin temel hukuk ilkesine yer verilmesi gereğidir. Buna göre, her hukukî fiil ve işleme, gerçekleştiği dönemde yürürlükte olan kanun hükümleri uygulanacaktır.

Maddede, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girdiği tarihten önceki fiil ve işlemlere, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına, bu fiil ve işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmişse, kural olarak o kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmektedir. Ancak, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden sonra bu fiil ve işlemlere ilişkin olarak gerçekleşecek temerrüde, sona ermeye ve tasfiyeye, Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Meselâ, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 1 Ocak 2010 tarihinde yürürlüğe gireceği varsayılırsa, alıcı (A) ile satıcı (S) arasında, 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde bir satış sözleşmesinin kurulması durumunda, kural olarak bu sözleşmenin hukuken bağlayıcı olup olmadığına ve sonuçlarına 818 sayılı Borçlar Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Ancak, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden sonra bu sözleşmeye ilişkin olarak alıcının veya satıcının temerrüdüne, Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Aynı sonuç, kira sözleşmesi bakımından da geçerlidir. Başka bir ifadeyle, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş ve Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden sonra da devam etmekte olan bir kira sözleşmesinin hukuken bağlayıcı olup olmadığı, 818 sayılı Borçlar Kanununa göre belirlenecek, sona ermesine ise Türk Borçlar Kanunu uygulanacaktır.

Yine evli bir kişi, 31 Aralık 2009 tarihinde kefil olmuşsa, bu kefaletin geçerli olması için eşinin rızası aranmayacaktır. Böylece, 1 Ocak 2010 ve daha sonrası itibarıyla eşin rızası, kefalet sözleşmesinin geçerlilik koşullarından birini oluşturduğu hâlde, 31 Aralık 2009 tarihinde kefil olan evli bir kişinin eşinin rızasının bulunmaması, bu kefaletin geçersizliği sonucunu doğurmayacaktır. Bu durumda kefil, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaaşıp yürürlüğe girmesinden sonra, Tasarının 11 inci maddesine dayanarak kefalet sözleşmesinin geçersizliğini ileri süremeyecektir.

Kusursuz sorumluluk, sadece 818 sayılı Borçlar Kanununda ya da diğer özel bir kanunda düzenlenen durumlar için söz konusudur. 818 sayılı Borçlar Kanununda "tehlike sorumluluğu"na ilişkin genel nitelikte bir kurala yer verilmemiştir. Oysa, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında kusursuz sorumluluk, belirli ilkelere bağlı durumlar olarak düzenlenmiştir. Meselâ, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 70 inci maddesinde, kusursuz sorumluluk hllerinden biri olarak "tehlike sorumluluğu"na ilişkin genel nitelikte bir düzenleme yapılmıştır. Bu durumda, tehlike sorumluluğu kapsamındaki bir haksız fiil, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaaşıp yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş olup da, 818 sayılı Borçlar Kanununa veya diğer özel bir kanuna göre bu durum için açıkça bir kusursuz sorumluluk öngörülmemişse zarar gören, Tasarının yasalaaşıp yürürlüğe girdiği tarihten sonra açacağı bir tazminat davasında, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 70 inci maddesinde öngörülen koşulların geerleştiğini ileri sürerek tazminat isteyemeyecektir. nk, Tasarının 1 inci maddesi uyarınca, böyle bir durumda uygulanacak kanun hükümlerinin belirlenmesinde, haksız fiilin işlendiği tarihin göz önünde tutulması gerekir. Bu nedenle, haksız fiilin işlendiği tarih itibarıyla yürürlükte olan kanun Türk Borçlar Kanunu ise, Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulama alanı bulacak, aksi takdirde haksız fiilin işlendiği tarihte yürürlükte olan kanun hükümlerinin, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaaşıp yürürlüğe girmesinden sonra da uygulanmasına devam edilecektir.

Maddenin düzenlenmesinde, 3/12/2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama şekli Hakkında Kanunun 1 inci maddesi göz önünde tutulmuştur.

Madde 2- Tasarının tek fıkradan oluşan "B. Geçmişe etkili olma / I. Kamu düzeni ve genel ahlâk" kenar başlıklı 2 nci maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında yer verilen kurallardan hangilerinin, yasalaaşıp yürürlüğe girmelerinden sonra, geçmişe etkili olarak uygulanacakları düzenlenmektedir.

Maddede, "kanunların geçmişe etkili olmaması kuralı"nın ayrıık durumlarına yer verilmiştir. Bunlardan birini kamu düzeni, diğerini ise genel ahlâk oluşurmaktadır. Buna göre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının kamu düzenine ve genel ahlâka ilişkin kuralları, hangi tarihte geerleşmiş olursa olsunlar, bütün fiil ve işlemlere uygulanacaktır. Maddede yapılan düzenlemeyle, kamu düzeninin ve genel ahlkın gerektirdiği hâllerde, geçmişe etkili olmama ilkesinin uygulanamayacağı kabul edilmiş olmaktadır. Meselâ, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 80 inci maddesi uyarınca, hukuka veya ahlâka aykırı bir sonucun geerleşmesi amacıyla verilen şey geri istenemeyecek; ancak, açılan davada hâkim tarafından, bu şeyin Devlete mal edilmesine karar verilebilecektir. Bu hüküm, kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle, Tasarının yasalaaşıp yürürlüğe girmesinden sonra, 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde hukuka veya ahlâka aykırı bir sonucun elde edilmesi amacıyla verilmiş olan şeyler bakımından da uygulama alanı bulacaktır.

Maddenin düzenlenmesinde, Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama şekli Hakkında Kanunun 2 nci maddesi göz önünde tutulmuştur.

Madde 3- Tasarının tek fıkradan oluşan "II. içeriği kanunla belirlenen işlem ve ilişkiler" kenar başlıklı 3 üncü maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının hükümlerinin, yasalaaşıp yürürlüğe girmelerinden sonra, içeriği kanunla belirlenen işlem ve ilişkilere uygulanması düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Türk Borçlar Kanunu hükümleri, yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, daha önce gerçekleşmiş olsalar bile, içerikleri tarafların iradeleri gözetilmeksizin doğrudan doğruya kanunla belirlenmiş işlem ve ilişkilere tabi olacaktır.

Maddede yapılan düzenlemeyle, tarafların iradesine bağlı olmaksızın, içeriği kanun koyucu tarafından düzenlenen işlem ve ilişkiler, hangi tarihte kurulmuş olurlarsa olsunlar, yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, bütünüyle Türk Borçlar Kanunu Tasarısına tabi tutulmuştur. Meselâ, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında, 818 sayılı Borçlar Kanunundan farklı olarak, âdi ortaklıktan çıkma ve çıkarılma düzenlenmiştir. Âdi ortaklık sözleşmesi, 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde kurulmuş olsa bile, âdi ortaklıktan çıkma ve çıkarılma durumlarına, yasalaşp yürürlüğe girmesinden sonra, Türk Borçlar Kanunu Tasarısı hükümleri uygulanacaktır.

Maddenin düzenlenmesinde, 4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi göz önünde tutulmuştur.

Madde 4- Tasarının tek fıkradan oluşan "III. Kazanılmamış haklar" kenar başlıklı 4 üncü maddesinde, Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin, henüz herhangi bir hak doğurmamış fiil ve işlemlere uygulanması düzenlenmektedir.

Maddede, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce gerçekleşmiş olup da, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşp yürürlüğe girdiği sırada henüz herhangi bir hak doğurmamış fiil ve işlemlere, Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Meselâ, 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde, geciktirici koşula bağlı olarak kurulmuş olan bir taşınır satış sözleşmesinde geciktirici koşul, Türk Borçlar Kanununun yasalaşp yürürlüğe girmesinden sonra gerçekleşecek olursa, sözleşmenin hükümleri Türk Borçlar Kanununa tabi olacaktır. Bu durumda, geciktirici koşula bağlı olarak yapılmış olan satış sözleşmesinden 818 sayılı Borçlar Kanunu döneminde herhangi bir hak doğmadığı için, madde anlamında kazanılmamış haklar söz konusudur. Bu örneğe göre, hasarın alıcıya geçmesinin, sözleşmenin kurulduğu tarihte yürürlükte olan 818 sayılı Borçlar Kanununa göre değil, geciktirici koşulun gerçekleştiği anda yürürlükte olan Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre belirlenmesi gerektiği için taşınırın zilyetliğinin devrine bağlı olacaktır. Böylece satıcı, geciktirici koşula bağlı taşınır satış sözleşmesinin 818 sayılı Borçlar Kanunu döneminde kurulduğunu; bu nedenle belirtilen Kanunun 183 üncü maddesinin son fıkrasına dayanarak, geciktirici koşulun gerçekleştiği anda henüz taşınırın zilyetliği devredilmemiş olsa bile hasarın alıcıya ait olacağı ileri süremeyecektir.

Maddenin düzenlenmesinde, 4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi göz önünde tutulmuştur.

Madde 5- Tasarının iki fıkradan oluşan "C. Süreler / I. Hak düşürücü süreler ve zamanaşımı süreleri" kenar başlıklı 5 inci maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşp yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış veya Türk Borçlar Kanunu Tasarısı ile ilk defa öngörülmüş olup da, başlangıç tarihi itibarıyla dolmuş bulunan hak düşürücü sürelerin ve zamanaşımı sürelerinin hesaplanmasında göz önünde tutulacak esaslar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan hak düşürücü süreler ile zamanaşımı süreleri, eski kanun hükümlerine tabi olmaya devam edecektir. Ancak bu sürelerin henüz dolmamış olan kısmının, Türk Borçlar Kanununda öngörülen süreden uzun olması durumunda, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, belirtilen Kanunda öngörülen süre geçince, hak düşürücü süre veya zamanaşımı süresi dolmuş olacaktır. Meselâ, 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde, Yargıtayın yerleşik kararlarında da,

taşınırlara ilişkin eser sözleşmelerinde yüklenicinin ayıptan sorumluluğunun tabi olduğu zamanaşımı süresi, 818 sayılı Borçlar Kanununun 126 ncı maddesinin (4) numaralı bendi uyarınca, beş yıl olarak uygulandığı hâlde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 478 inci maddesinde, bu süre iki yıl olarak belirlenmiştir. Bu durumda, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaişip yürürlüğe girmesinden sonra, taşınırlara ilişkin eser sözleşmelerinde, yüklenicinin ayıptan sorumluluğuna uygulanacak zamanaşımı süresi, 818 sayılı Borçlar Kanununa göre yine beş yıl olacaktır. Ancak, beş yıllık sürenin başlangıcı itibarıyla, önceki Kanunun yürürlükte olduğu dönemde:

a) Bu sürenin tamamı dolmuşsa, Türk Borçlar Kanunu uygulama alanı bulmayacaktır.

b) Bu sürenin bir kısmı işlemiş ve kalan süre iki yıldan kısa ise, 818 sayılı Borçlar Kanununda öngörülen beş yıllık sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş olacaktır.

c) Bu sürenin bir kısmı işlemiş ve kalan süre iki yıldan uzun ise, yürürlüğünden başlayarak Türk Borçlar Kanununda öngörülen iki yıllık sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş olacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasına göre ise, Türk Borçlar Kanunu Tasarısı ile hak düşürücü süre veya özel bir zamanaşımı süresi ilk defa öngörülmüş olup da, başlangıç tarihi itibarıyla bu süre dolmuşsa, hak sahipleri Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaişip yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıllık ek süreden yararlanabilecekler; ancak, bu ek süre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında öngörülen süreden daha uzun olamayacaktır. Meselâ, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 72 ncı maddesinde, rücu istemlerinin, tazminatın tamamının ödendiği ve birlikte sorumlu kişinin öğrenildiği tarihten başlayarak iki yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrayacağı öngörülmüştür. Bu zamanaşımı süresine, ilk defa Türk Borçlar Kanunu Tasarısında yer verilmiştir. Fıkra uyarınca, rücu istemlerinde bu zamanaşımı süresi uygulanacak, ancak bu süre, başlangıç tarihi itibarıyla, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaişip yürürlüğe girdiği tarihte dolmuşsa, hak sahipleri Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaişip yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, bir yıllık ek süreden yararlanabileceklerdir. Buna karşılık, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında ilk defa öngörülen süre bir yıldan az ise hak sahibi, bu süre içinde hakkını kullanabilecek, bu durumda onun bir yıllık ek süreden yararlanması söz konusu olmayacaktır. Meselâ, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 465 inci maddesine göre, evde hizmet sözleşmesinde işveren, işçinin teslim ettiği üründe bulduğu ayıpları teslimden başlayarak bir hafta içinde işçiye bildirecek; bu bildirim belirtilen süre içinde yapmazsa, ürünü mevcut hâliyle kabul etmiş sayılacaktır. Maddede öngörülen bir haftalık süre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaişip yürürlüğe girmesinden sonra da bir hafta olarak uygulanacak ve bu durumda işverenin, bir yıllık ek süreden yararlanması söz konusu olmayacaktır.

Maddenin düzenlenmesinde, 4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 20 ncı maddesi göz önünde tutulmuştur.

Madde 6- Tasarının tek fıkradan oluşan "II. Diğer süreler" kenar başlıklı 6 ncı maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında öngörülen hak düşürücü süreler ve zamanaşımı süreleri dışındaki diğer süreler hakkında, belirtilen Tasarının yasalaişip yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak uygulama düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Tasarının 5 inci maddesi, uygun düştüğü ölçüde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında öngörülen diğer süreler hakkında da uygulanacaktır. Hemen belirtelim ki; "süreye bağlı hak" ile "hak düşürücü süre" farklı kavramları ifade etmektedir. "Süreye bağlı hak"taki süre, kanunda bu hakkın varlığını sürdürmesi için öngörülmüş olan süredir. Buna göre, "süreye bağlı hak"taki süre, ne zamanaşımı süresi ne de hak düşürücü süredir. O hâlde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında süreye bağlı haklar için öngörülen süreler hakkında Tasarının 5 inci maddesi, uygun düştüğü ölçüde

uygulanacaktır. Meselâ, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 237 nci maddesine göre, alım hakkının en çok on yıllık süre için kararlaştırılabileceği öngörülmüştür. 818 sayılı Borçlar Kanununda ise, bu nitelikte bir süre sınırlaması bulunmamaktadır. Türk Borçlar Kanunu Tasarısında, alım hakkına ilişkin olarak öngörülen bu süre, belirtilen Tasarının yasalâşp yürürlüğe girmesinden sonra da, kural olarak, her durumda uygulanacaktır. Ancak, söz konusu süre, 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde dolmuşsa, Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısının 5 inci maddesinin ikinci fıkrası kıyas yoluyla uygulanacak ve hak sahibi, bir yıllık ek süreden yararlanabilecektir. Aynı şekilde, söz konusu sürelerin 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde işlemiş olan kısmı, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalâşp yürürlüğe girdiği tarihte henüz dolmamış ve kalan süre bir yıldan az ise, hak sahibi kural olarak bir yıllık ek süreden yararlanabilecektir. Ancak bu ek süre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında öngörülen süreden uzun olamayacaktır. Mesela Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 270 inci maddesinin birinci fıkrasına göre, ön ödemeli taksitle satışta satıcı, bu fıkrada öngörülen koşullar çerçevesinde taksit ödemesinde temerrüde düşen alıcıya tanıyacağı bir aylık ödeme süresinin geçmesinden sonra sözleşmeden dönme hakkını kullanabilecektir. Buradaki bir aylık süre ilk defa Tasarıda öngörülmüş bir süredir. Bu durumda Tasarının 5 inci maddesi uygulanacak ve böylece satıcı sözleşmeden dönme hakkına sahip olmak için alıcıya bir aylık ek ödeme süresi vermekle yetinebilecektir.

Madde 7- Tasarının tek fıkradan oluşan "A. Genel işlem koşulları" kenar başlıklı 7 nci maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalâşp yürürlüğe girmesinden önce yapılmış sözleşmelerde yer alan genel işlem koşullarına ilişkin uygulama düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalâşp yürürlüğe girmesinden önce yapılmış sözleşmelerde yer alan genel işlem koşulları, belirtilen Tasarının yasalâşp yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 20 ila 25 inci maddelerinde öngörülen esaslara uygun hâle getirilecektir. Böylece, genel işlem koşullarının uygulanması konusunda, taraflara, serbest iradeleriyle ve söz konusu esaslara uymak koşuluyla düzenleme yapma olanağı sağlamak üzere, bir yıllık süre verilmiştir.

Madde 8- Tasarının tek fıkradan oluşan "B. Kısmî ödemeli satışlar" kenar başlıklı 8 inci maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalâşp yürürlüğe girmesinden sonra, kısmî ödemeli satışlara ilişkin 252 ila 272 nci maddelerinin, yasalâşp yürürlüğe girmesinden önce yapılan kısmî ödemeli satışlara uygulanması düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 252 ila 272 nci maddelerinin alıcıyı koruyucu nitelikteki hükümleri, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalâşp yürürlüğe girmesinden önce yapılmış olan kısmî ödemeli satışlara da uygulanacaktır. Bu konuda, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının, kısmî ödemeli satışlardan biri olan taksitle satış sözleşmesinde, alıcının def'ilerine ilişkin 256 ncı maddesi ile yetkili mahkeme ve tahkime ilişkin 261 inci maddesi, alıcıyı koruyucu nitelikteki hükümlere örnek olarak gösterilebilir. Aynı şekilde, ön ödemeli taksitle satış sözleşmesinde, ödemelerin güvenceye bağlanmasına ilişkin 264 üncü maddesi ile satış bedelinin belirlenmesine ilişkin 267 nci maddesi de, bu nitelikteki hükümlerin örneklerini oluşturmaktadır.

Madde 9- Tasarının iki fıkradan oluşan "C. Kira sözleşmesi" kenar başlıklı 9 uncu maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalâşp yürürlüğe girmesinden sonra, kira sözleşmesine ilişkin 298 ila 377 nci maddelerinin, yasalâşp yürürlüğe girmesinden önce yapılan kira sözleşmelerine uygulanması düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının kira sözleşmesine ilişkin 298 ila 377 nci maddelerinin kiracıyı koruyucu nitelikteki hükümleri, yürürlüğe girmesinden önce yapılan kira sözleşmelerine de uygulanacaktır. Bu konuda, kira sözleşmesinin genel hükümleri arasında yer verilen, Tasarının takastan feragat yasağına ilişkin 325 inci, kiralananın geri verilmesine ilişkin 333 üncü ve 334 üncü maddeleri; konut ve çatılı işyeri kiralalarında, kiracı aleyhine düzenleme yasağına ilişkin 345 inci ve dava sebeplerinin sınırlılığına ilişkin 353 üncü maddeleri ile ürün kirasında, olağanüstü durumlarda kira bedelinden indirimle ilişkin 362 nci maddesi, kiracıyı koruyucu nitelikteki hükümlere örnek olarak gösterilebilir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, kiraya verenin, Türk Borçlar Kanununun 346 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre sözleşmeye son verme hakkını, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşp yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak beş yıl geçmedikçe kullanamayacağı öngörülmektedir. Fıkra ile, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşp yürürlüğe girmesinden önceki dönemde, meselâ onbeş yıllık sürenin dolmuş olması durumunda, kiraya verenin, belirtilen Tasarının yasalaşp yürürlüğe girmesinden sonra, kira ilişkisinin, kiraya veren tarafından hemen sona erdirilmesinin doğurabileceği sakıncaların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Bir geçiş hükmü niteliğindeki fıkra uyarınca, kiraya veren, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 346 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında kendisine tanınmış olan kira ilişkisini tek taraflı olarak sona erdirmeye hakkını, söz konusu fıkralara uygun davranması koşuluyla, ancak Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşp yürürlüğe girmesinden beş yıl sonra kullanabilecektir. Bu düzenlemeyle, kiracının yeni düzenleme karşısında, belirli bir süre korunmasının uygun olacağı kabul edilmiştir.

Madde 10- Tasarının tek fıkradan oluşan "D. Hizmet sözleşmeleri" kenar başlıklı 10 uncu maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşp yürürlüğe girmesinden sonra, hizmet sözleşmelerine ilişkin 392 ila 469 uncu maddelerinin, yasalaşp yürürlüğe girmesinden önce yapılan hizmet sözleşmelerine uygulanması düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının hizmet sözleşmelerine ilişkin 392 ila 469 uncu maddelerinin işçiyi koruyucu nitelikteki hükümleri, Tasarının yasalaşp yürürlüğe girmesinden önce yapılan hizmet sözleşmelerine de uygulanacaktır. Bu konuda, Tasarının genel hizmet sözleşmesinin hükümleri arasındaki ücretin korunmasına ilişkin 406 ncı maddesi, ücret alacağının haczi, rehni ve devredilmesine ilişkin 409 uncu maddesi ile ceza koşulu ve ibraya ilişkin 419 uncu maddesi, pazarlamacılık sözleşmesi hükümleri arasındaki pazarlamacının harcamalarına ilişkin 457 nci maddesi ile evde hizmet sözleşmesinin hükümleri arasındaki çalışma koşullarının bildirilmesine ilişkin 462 nci maddesi, işçiyi koruyucu nitelikteki hükümlere örnek olarak gösterilebilir.

Madde 11- Tasarının tek fıkradan oluşan "E. Kefalet sözleşmesi" kenar başlıklı 11 inci maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşp yürürlüğe girmesinden sonra, kefalet sözleşmesine ilişkin 581 ila 603 üncü maddelerinin, yasalaşp yürürlüğe girmesinden önce yapılan kefalet sözleşmelerine uygulanması düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Türk Borçlar Kanununun kefalet sözleşmesine ilişkin 581 ila 603 üncü maddelerinin kefil koruyucu nitelikteki hükümleri, belirtilen Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılan kefalet sözleşmelerine de uygulanacaktır. Bu konuda, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 582 ncı maddesinin son fıkrası, kefil koruyucu nitelikteki hükümlerin başlı başına yeterli bir örneğini oluşturmaktadır. Gerçekten, fıkraya göre Kanundan aksi anlaşılmadıkça kefil, Tasarının İkinci Kısımının Onbeşinci Bölümünde kendisine tanınan haklardan önceden feragat edemez.

Madde 12- Tasarının tek fıkradan oluşan "F. Ortak hüküm" kenar başlıklı 12 nci maddesinde Bölümde söz konusu edilen durumlardan hangilerine, Tasarının 1 inci maddesinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Maddeye göre, 8 ila 11 inci maddelerde söz konusu edilen sözleşmelerin hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına, temerrüde ve sona ermelerine, bunlara ilişkin hükümlerin koruyucu nitelikte bulunup bulunmadıklarına bakılmaksızın, Kanunun 1 inci maddesi uygulanacaktır.

Başka bir ifadeyle, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden önceki dönemde yapılmış olan kısmi ödemeli satış, kira, hizmet ve kefalet sözleşmelerinde, sırasıyla; alıcı, kiracı, işçi ve kefil, bu sözleşmelerin bağlayıcı olup olmadıklarına, temerrüde ve sona ermelerine ilişkin olarak Türk Borçlar Kanununun herhangi bir hükmünün kendilerini koruyucu nitelikte olmadığı gerekçesiyle uygulanamayacağını, satıcıya, kiraya verene, işverene ve alacaklıya karşı ileri süremeyeceklerdir. Mesela, 818 sayılı Borçlar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde kurulmuş olan bir kira sözleşmesinde kiracı, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden sonra kiraya veren tarafından onun annesinin veya babasının konut gereksinimini ileri sürerek kendisine karşı açılan bir tahliye davasında, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının 349 uncu maddesinin (1) numaralı bendinin, bu Tasarının 9 uncu maddesi anlamında kiracıyı koruyucu nitelikte bir hüküm olmadığını ileri sürerek bu hükmün uygulanamayacağı yolunda bir savunma yapamayacaktır.

Madde 13- Tasarının tek fıkradan oluşan "A. Görülmekte olan davalara ilişkin uygulama" kenar başlıklı 13 üncü maddesinde, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının hangi hükümlerinin, yasalaşıp yürürlüğe girmelerinden sonra, görülmekte olan davalarda da uygulanacakları düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının geçici ödemelere ilişkin 75 inci maddesi, faize ilişkin 87 nci maddesi, gecikme faizine ilişkin 119 uncu maddesi ile aşırı ifa güçlüğüne ilişkin 137 nci maddesi, görülmekte olan davalarda da uygulanacaktır. Böylece, haksız fiilden zarar görenlerin korunmasını amaçlayan Tasarının 75 inci maddesinin, para borçlusunu aşırı faiz yüküne karşı koruyan 87 nci ve 119 uncu maddelerinin ve taraflarca, sözleşme ile üstlenilen edimler arasında sağlanmış olan dengenin, içlerinden biri aleyhinde ve aşırı ölçüde bozulması durumunda, o tarafı korumayı amaçlayan 137 nci maddesinin, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden önce açılmış olup da halen devam etmekte olan davalarda da uygulanacağı öngörülmüştür.

Madde 14- Tasarının tek fıkradan oluşan "B. Yollamalar" kenar başlıklı 14 üncü maddesinde, diğer mevzuatta, bu Tasarıyla veya Türk Borçlar Kanunu Tasarısıyla yürürlükten kaldırılması ya da değiştirilmesi öngörülen kanunların maddelerine yapılan yollamaların nasıl uygulanacağı düzenlenmektedir.

Maddeye göre, bu nitelikteki yollamalar, o maddeleri karşılayan yeni hükümlere yapılmış sayılacaktır. Ayrıca, diğer mevzuatta bu Kanun veya Türk Borçlar Kanunu Tasarısı ile yürürlükten kaldırılmış ya da değiştirilmiş maddelerine yapılan yollamaların, o maddeleri karşılayan yeni hükümlere yapılmış sayılmasının öngörülmesi, bu Tasarının 1 inci maddesi göz önünde tutulmaksızın bu yeni hükümlerin doğrudan doğruya uygulanması sonucunu doğurmayacaktır. Bu nedenle maddenin ikinci cümlesinde Tasarının 1 inci maddesi hükümlerinin saklı olduğu belirtilmiştir.

Madde 15- Tasarının tek fıkradan oluşan "C. Genel nitelikli hükümler" kenar başlıklı 15 inci maddesinde, Tasarıda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak uygulama düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Tasarıda hüküm bulunmayan hallerde, Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun hükümleri, uygun düştüğü ölçüde uygulanacaktır.

Madde 16- Tasarının tek fıkradan oluşan "Yürürlükten kaldırılan Kanun" kenar başlıklı 16 ncı maddesi ile 18/5/1955 tarihli ve 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun, düzenleme konularından uygun görülenleri aynen veya bazı değişikliklerle Türk Borçlar Kanunu Tasarısının kapsamına dâhil edildiği için, yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1- Tasarının tek fıkradan oluşan geçici 1 inci maddesinde, yürürlükten kaldırılan Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca açılmış ve henüz karara bağlanmamış olan davalara ilişkin uygulama düzenlenmektedir.

Maddeye göre, bu nitelikteki davaların, ayrıca bir işlem yapılmasına ve karar verilmesine gerek olmaksızın, 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanunun yürürlükte olduğu dönemdeki gibi sulh hukuk mahkemelerinde; bu mahkemelerce karara bağlanmış olup da temyiz aşamasında bulunan davaların ise, Yargıtayın ilgili dairesinde görülmelerine devam olunacaktır. Madde ile, söz konusu Kanunun yürürlükten kaldırılmasından sonra da görülmekte olan davalarda, görevli mahkemenin görevinin devam edip etmeyeceği konusunda ortaya çıkabilecek duraksamanın giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No.: 1/674

13/5/2009

Karar No.: 23

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımızca “Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı (1/674)” 5/2/2009 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Söz konusu Tasarı, Komisyonumuzca görüş ve önerilerini almak amacıyla 9/2/2009 tarihinde Yargıtay Başkanlığına ve diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına, barolara, hukuk fakültelerine gönderilmiş ve 9/3/2009 tarihine kadar süre tanınmıştır. Komisyonumuzca, Tasarının müzakeresi sırasında gelen görüşler değerlendirilmiştir.

(1/674) esas numaralı Tasarı, Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği ile Türkiye Bankalar Birliği temsilcilerinin, yansıra, İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nevzat Koç, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Cevdet Yavuz, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu'nun katılımlarıyla 16/4/2009 tarihli 48 inci ve 29/4/2009 tarihli 49 uncu toplantılarında Komisyonumuzca müzakere edilmiş, müzakereler tutanağa geçirilmiş ve ayrıca Tasarının tümünün oylanmasından sonra, Tasarıya muhalif kalan üyelere, muhalefet şerhlerini yazmaları için İçtüzüğün 42 nci maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları gereğince 10 günlük süre tanınmıştır.

16/4/2009 tarihli 48 inci toplantısında Komisyonumuz, Tasarının 1 ilâ 6 ncı maddelerini kapsayan “Genel Hükümler” başlıklı Birinci Bölümü ile 12 ilâ 16 ncı ve Geçici 1 inci maddelerin müzakerelerini tamamlamıştır. Komisyonumuz, “Özel Durumlara İlişkin Hükümler” başlıklı İkinci Bölümün 7 ilâ 11 inci maddelerinin müzakeresini ise ortaya çıkan görüş farklılıkları üzerine, konunun incelenip derinleştirilmesi amacıyla bir sonraki toplantıya bırakmıştır.

Tasarı, Türk Borçlar Kanunundan önce yürürlükte olan Borçlar Kanunu döneminde gerçekleşmiş, varlık ve etkileri yeni kanun dönemine sarkan fiil, işlem ve müesseselere hangi kanun uygulanacaktır sorusuna (yahut sorununa) cevap oluşturmaktadır.

Normların zaman bakımından yürürlüğü bağlamında aynı olaya uygulanma potansiyeli taşıyan iki farklı hukuk kuralından birisinin tercihi, bir siyasal sorun olmaktan çok, bir hukuk sorunudur.

“İntikal (Geçiş) Hukuku” olarak adlandırılan hukukun bu dalında, bilim ve uygulama bakımından önemli bir yoksulluk karakteri gösterdiğimiz unutulmamalıdır.

Komisyon, Tasarının görüşülmesinde intikal hukukunun genel ilkelerini, mukayeseli hukuku, Türk temel kanunlarındaki “uygulama ve yürürlük” kanunları pratiğini ve geçiş hükümlerinin ceza, usul ve özel maddi hukuk gibi düzenleme alanlarına göre gösterdiği farklılıkları büyük ölçüde gözetmiştir.

Her kanun, yürürlük tarihinden sonraki zamanı, geleceğin hukukunu düzenler. Hiçbir kanunun veya hiçbir hukukun geçmişi düzenleme iddiası olamaz; olsa bile başarısızdır.

Eski hukuk döneminde meydana gelmiş ve varlıkları yeni hukuk döneminde de sürmekte olan fiil ve işlemlere kural olarak eski hukuk uygulanacaktır. Öyle ki bu konuda bazı ülkeler katı bir “geriye yürümezlik yasağı”nı benimsemişler (Fransız MK. m. 2, İtalyan MK. m. 11), Norveç ise “Hiçbir kanun geçmişe etkili sonuç doğurmaz” yollu Anayasa hükmü (m. 97) ile bu yasağa istisna bile tanımamıştır.

İyi bir hukuk reformu, çatışan menfaatlerde olduğu gibi, çatışan ilke ve değerlerde de dengeyi gözeten reformdur. Hukuk geleneğimizde yeni hukukun geçmişe etkisi, “kamu düzeni (I), genel ahlâk (II), içeriği, taraf iradeleri dışında kanunla belirlenen işlem ve ilişkiler (III)’le sınırlıdır. Yeni kuralların bu hallerle ilgili olması durumunda, önceki hukuk dönemindeki ilişkilere, eski hukuk değil, yeni hukuk uygulanacaktır. Ayrıca eski hukuk döneminde teşekkül etmiş kazanılmış haklara dokunulamayacaktır (3/12/2001 tarih ve 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun m. 1-4).

Gerek intikal hukuku geleneğimize, gerek Komisyonumuzda benimsenmiş şekliyle Tasarıya hakim olan ruh (ratio legis), “geriye yürüme konusunda ölçülü ve sınırlı bir yaklaşım”dır. Esasen bu yaklaşım hukuk devleti, hukuk güvenliği, yasa ile zarar verilemezlik gibi intikal hukukunun temel parametreleri ile de örtüşmektedir. Öte yandan maddi ceza hukuku alanındaki anayasa düzeyinde yer alan intikal hukuku normlarının (Any. m. 38/I, II), kurucu unsuru irade olan maddi özel hukuk alanına aktarılması yahut uyarlanması düşünülemez (Prof. Dr. Hatemi, Hüseyin İntikal (Geçiş) Dönemi Hukuku, İst. 2004, s. 8 ve dev., Dr. Baysal, Başak, Kanunların Zaman Açısından Yürürlüğü, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ank. 2004, s. 476-501, Prof. Dr. Serozan, Rona Medeni Hukuka Giriş, İst. 1997, s. 110 ve civ., Prof. Dr. Akıllıoğlu, Tekin, Yasaların Zaman Bakımından Uygulanmasına İlişkin Bazı Sorunlar, Amme İdaresi Dergisi, Yıl 1984, C. 17, S. 3, s. 36, P. Roubier, Les Conflits Dans Temps. Vol. I, II, Paris. 1929. Yargıtay’ın Tasarı sebebiyle Komisyonumuza intikal eden aynı doğrultudaki 16/3/2009 tarihli 505 sayılı görüşü.). Bundan başka Anayasa Mahkemesi kararlarının “yürürlükten kaldırma” işlevi ile bitişik “geriye yürümezlik” (Any. m. 153/3,5) yapısı da aynı ilke üzerinde oturmaktadır.

Komisyon bu anlayış içinde, Tasarının kimi sözleşmeler yönünden “koruma” karakterli hükümleri bir bütün olarak geriye yürüten ikinci bölümünü Tasarı metninden çıkarmıştır.

Sözü geçen hükümlerin çıkarılmaması yönündeki karşı görüşün sosyal bir içerik taşıdığına kuşku yoktur. Bu sosyal içerik, geleceğe yönelik olarak bir reform niteliği ile mutlak şekilde ve oybirliğiyle benimsenmiştir. Ne var ki geçmişe etkililik, bir intikal hukuku sorundur. Hukuk sorundur. Yeni kanundan bir ihtilaf üretmemek sorundur. Özellikle sözleşme hukuku yönünden, sözleşmelerin sözleşmelerine güvenmeleri sorundur. Metinden çıkarılan hükümlerde yer alan sözleşme türleri ile ilgili yeni Tasarı hükümleri, kamu düzeni, genel ahlak ve Tasarıda öngörülen diğer durumlarla (m. 3, 5) bağları ölçüsünde elbetteki geriye yürüyecektir. Ne varki mutlak ve toptan geriye etki; hukuka güven, hukuki kesinlik ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaştırılamaz. Hukuk devletinde hiç kimse, hukuka uygun olarak yapılan sözleşmenin sonraki kanunla geçersiz kınılması veya değiştirilmesi sürprizi ile muhatap kılınmaz.

Öte yandan temel kanunların uygulanması pratiğinde bu tür bir geriye yürüme intikal hukuku yönünden kabul görmedikten başka (4722 S.K. m. 1/2) modelin “koruma normu” ile “kazanılmış hak” arasında oluşabilecek çatışma halinde çözümsüzlük içerdiği ve hatta sözleşmeler yönünden Tasarının 1 inci maddesinin birinci cümlesi ile de çeliştiği açıklıkla gözlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi, daha önce bağitlanmış sözleşmelere yeni yasa ile dokunulmasını (süre unsurunu göçerterek sözleşmenin sona erdirilmesini) Anayasanın 2 ve 48 inci madde hükümlerine aykırı görmüştür. Kararda aynen şöyle denmektedir: “Anayasa’nın “Çalışma ve sözleşme hürriyeti” başlıklı 48. maddesi, “Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahiptir” kuralını içermektedir. Bu maddenin gerekçesinde de, “hürriyet temeline dayalı bir toplumda irade serbestliği çerçevesinde ferdin sözleşme yapma, meslek seçme ve çalışma hürriyetlerinin garanti altına alınması tabiidir. Ancak, bu hürriyetler, kamu yararı amacı ile ve kanunla sınırlandırılabilir” denilmiştir.

Dava konusu “Geçici Madde 6”nın birinci fıkrasında, Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün mazbut ve mühlhak vakıflara ait gayrimenkullere ilişkin kira sözleşmelerinin, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren üç ay sonra sona ereceği belirtilmiştir.

Borçlar Yasası’nın 248. maddesine göre, âdi kira, kiralayanın, kiracıya ücret karşılığında bir şeyin kullanılmasını terk etmesidir. Borçlar Yasası’nın 19. maddesi ile tanınan sözleşme özgürlüğüne dayanılarak yapılmış olan kira sözleşmelerinin, kiralayana ve kiracıya kimi haklar tanıyan ve borçlar yükleyen içerikleriyle tarafların belirledikleri süre içerisinde devletin ve yasaların koruması altında, hukuksal geçerliliklerini sürdürmeleri gerekir.

Özel hukukta kişiler özgür iradeleriyle, ilişkilerini sözleşmelerle düzenleyip, biçimlendirirler. Emredici kurallara, kamu düzenine ve ahlâka aykırı olmadıkça bir sözleşmenin konusu, süresi ve koşulları serbestçe saptanabilir. Anayasa’nın 48. maddesince koruma altına alınan da bu özgürlüktür.

Anayasa’nın 2. maddesinde, Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren ve bu hakları koruyucu adaletli bir hukuk düzeni kurup sürdürmekle kendisini yükümlü sayan, bütün etkinliklerinde hukuka ve Anayasa’ya uyan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağlı olan devlettir. Böyle bir düzenin kurulması, yasama, yürütme ve yargı alanına giren tüm işlem ve eylemlerin hukuk kuralları içinde kalması, temel hak ve özgürlüklerin, Anayasal güvenceye bağlanmasıyla olanaklıdır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü ile kiracıları arasındaki kira sözleşmeleri, tarafların özgür iradeleriyle oluşmuş ve her iki tarafa da hak ve yükümlülükler getiren sözleşmelerdir. Bu sözleşmeler, Borçlar Yasası ile Gayrimenkul Kiraları Hakkındaki Yasa kuralları gereğince yapılmıştır. Kiralananın kullanılma koşulları, kira süresi, bedeli, bedelin ödeme zamanı ve yöntemi gibi hususlar, hukuk kurallarına dayanılarak ve kuralların çizdiği sınırlar içinde taraflarca saptanmıştır. Hukuk devleti ilkesi, yürürlükte olan yasa kurallarına göre, kazanılmış haklara saygı gösterilmesini gerektirir.

Dava konusu “Geçici Madde 6”nın birinci fıkrasıyla, kira sözleşmeleri sona ermeden mazbut ve mühlhak vakıf gayrimenkulleri kiracılarının, sözleşmedeki süre içinde ve saptanan kira bedeli karşılığında, kiralanan taşınmazı kullanma ve ondan sözleşme koşullarına uygun biçimde yararlanma hakkına son verilmektedir. Böylece tarafların kendi özgür iradeleriyle yapmış oldukları kira sözleşmeleri, tarafların iradeleri bir yana bırakılarak yasa ile sona erdirilmektedir. Sürelerinin tamamlanmalarını beklemeden, kira sözleşmelerini sona erdirip, tarafları yeni sözleşme yapmaya zorlamak, sözleşme özgürlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmaz.

Bu nedenle, “Geçici Madde 6”nın birinci fıkrası Anayasa’nın 48. ve 2. maddelerine aykırılık oluşturduğundan iptali gerekir.” (AYMK., 20/5/1998 t., 10/18 – E/K)

Yüksek Yargıtay da geriye yürümezlik noktasında aynı dengeyi gözetmektedir (YHGK. 9/3/1988 t., 2-800/232-8/K).

Genel olarak geçmişe yürüme yasağı, “yasa koyucu için ahlaki bir yükümlülük, hâkim için bir yükümlülük, vatandaş için de bir garanti niteliğini taşır.” (Belçika Yüksek Mahkemesinin bir kararından)(Baysal, agm. s. 488).

Yürürlükteki hukuk döneminde, dönemin hukukuna tamamen uygun olarak varlık kazanan sözleşmelere, yeni kanun tarafından müdahale edilmesi (geriye etkililik), sözleşme özgürlüğünün anayasaya aykırı şekilde sınırlandırılması ve çoğu kez bu özgürlüğün özünün boşaltılması sonucunu doğurabilir (Any. m. 13, 48, 90, İHAS 1 Nolu Protokol m. 1).

Müzakereler sonucunda Tasarı üzerinde Komisyonumuzca yapılan değişiklikler aşağıda açıklanmıştır:

Tasarının 1 inci, 2 nci 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Yoğun müzakerelerden sonra, söz konusu bölüm içindeki “Genel işlem koşulları” başlıklı 7 nci, “Kısmi ödemeli satışlar” başlıklı 8 inci, “Kira sözleşmesi” başlıklı 9 uncu, “Hizmet sözleşmeleri” başlıklı 10 uncu, “Kefalet sözleşmesi” başlıklı 11 inci maddeleri, Hükümetin de katıldığı ortak gerekçeli önergeler doğrultusunda Tasarı metninden çıkarılmıştır. Önerge gerekçeleri aynen şöyledir: “Borçlar Kanununun zaman bakımından yürürlüğü, bu Tasarının ilk maddelerinde düzenlenmiştir. Uygulama, temel kanunda yer alan hangi hükmün hangi tarihteki olay ve işlemlere uygulanacağını, belirtilen maddeler ve intikal hukukunun genel ilkeleri çerçevesinde belirleyebilecektir. Öte yandan tipler esas alınarak tümsel bir etki geriye tanınmasının Yargıtay görüşünde de ortaya konulduğu üzere sözleşme özgürlüğü (Anayasa md. 48.) yönünden sorunlu olduğu açıktır. Belirtilen nedenlerle hükmün metninden çıkarılması gerekir.”

Tasarının “Ortak hükümler” başlıklı 12 nci maddesini Komisyonumuz, yukarıda belirtildiği üzere 16/4/2009 tarihli 48 inci toplantısında aynen kabul etmiştir. Ancak 29/4/2009 tarihli 49 uncu toplantısında, Tasarının 12 nci maddesiyle ilgili olarak, İçtüzüğün 43 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yeniden görüşme önergesi verilmiş, önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Bu önerge doğrultusunda 12 nci madde, İçtüzüğün 43 üncü maddesi uyarınca tekrar müzakere edilmiş, 7 ilâ 11 inci maddelerinin Tasarı metninden çıkarılması sebebiyle konusuz kaldığından, metninden çıkarılmıştır.

Tasarının İkinci Bölümünde düzenlenen yukarıda belirtilen maddelerin Tasarı metninden çıkarılmaları sebebiyle “İkinci Bölüm” metninden çıkarılmış ve Tasarının “Üçüncü Bölüm”ü “İkinci Bölüm” olarak teselsül ettirilmiştir.

Tasarının 7 ilâ 12 nci maddelerinin metninden çıkarılmalarından dolayı, devamı maddelerin numaraları teselsül ettirilerek 13 üncü maddesi, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının bazı maddelerine yapılan yollamalarda, Türk Borçlar Kanunu Tasarısına, Komisyon müzakereleri sırasında 1 madde eklenmesinden dolayı kendi içinde teselsül olduğundan bu bağlamda değişiklik yapılarak 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesi 8 inci, 15 inci maddesi 9 uncu, 16 ncı maddesi 10 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük maddesini düzenleyen 17 nci maddesi 11 inci, yürütme maddesini düzenleyen 18 inci maddesi 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Komisyon bu anlayış içinde, intikal hukukunun zorunlu kıldığı dönüşümü de sağlayarak Tasarıyı oyçokluğu ile kabul etmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

Başkan
Ahmet İyimaya
Ankara

Başkanvekili
Hakkı Köylü
Kastamonu

Sözcü
Mehmet Emin Ekmen
Batman
(Son toplantıya katılmadı)

Kâtip
İlknur İnceöz
Aksaray

Üye
Ahmet Aydın
Adıyaman

Üye
Halil Ünlütipe
Afyonkarahisar
(Muhalefet şerhi eklidir.)

Üye <i>Zekeriya Aslan</i> Afyonkarahisar	Üye Osman Ertuğrul Aksaray (Toplantıya katılmadı)	Üye <i>Yılmaz Tunç</i> Bartın
Üye Fatih Metin Bolu (Son toplantıya katılmadı)	Üye <i>Mehmet Tunçak</i> Bursa	Üye <i>Mehmet Salih Erdoğan</i> Denizli
Üye <i>Celal Erbay</i> Düzce	Üye Hamit Geylani Hakkâri (Son toplantıya katılmadı)	Üye <i>Veysi Kaynak</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Turgut Dibek</i> Kırklareli (Muhalefet şerhim vardır.)	Üye Metin Çobanoğlu Kırşehir (Toplantıya katılmadı)	Üye <i>Ali Öztürk</i> Konya
Üye <i>İhsan Koca</i> Malatya	Üye <i>Ali Rıza Öztürk</i> Mersin (Muhalefet şerhim ektedir.)	Üye Mustafa Hamarat Ordu (Son toplantıya katılmadı)
Üye <i>Rahmi Güner</i> Ordu (Muhalefet şerhim vardır.)	Üye Rıdvan Yalçın Ordu (Toplantıya katılmadı)	Üye <i>Yahya Akman</i> Şanlıurfa
	Üye <i>Ali İhsan Köktürk</i> Zonguldak (Muhalefet şerhimiz vardır.)	

MUHALEFET ŞERHİ

Adalet komisyonu Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısını görüşerek kabul etmiştir. Aşağıda imzaları bulunan biz üyeler ayrıışık oy gerekçemizi sunuyoruz.

Tasarının ikinci bölümünde özel durumlara ilişkin hükümlerde yer alan, 7 nci maddede genel işlem koşulları, 8 inci maddede kısmi ödemeli satışlar, 9 uncu maddede kira sözleşmesi, 10 uncu maddede hizmet sözleşmeleri, 11 inci maddede kefalet sözleşmesi ve 12 nci maddede ortak hükümler başlıklı düzenlemeler tasarı metninden çıkartılmıştır. Tasarıda yapılması istenen değişikliklerin gerekçeleri incelendiğinde, kaldırılması istenen maddeler için iki ortak neden gösterilmektedir. Bunlardan biri, Anayasa'nın 48 inci maddesindeki sözleşme özgürlüğü, diğeri de Borçlar Kanununun zaman bakımından yürürlüğünün tasarının 1 inci maddesinde düzenlendiğidir.

Tasarıdaki 7 ilâ 12 nci maddelerin kaldırılmasına yönelik olarak ileri sürülen gerekçelerin uygun olmadığı kanısındayız.

Tasarının 1 inci maddesinde yer alan geçmişe etkili olmama kuralı, tasarının 2 ve 3 üncü maddeleri ile birlikte değerlendirilmelidir. Tasarının geçmişe etkili olmama kuralına getirilen diğerk ayrıklar da 4 ilâ 6 ncı maddelerde yer almıştır. Yukarıda da açıkladığımız gibi tasarıdan çıkarılmak istenen maddeler genel işlem koşulları, hizmet sözleşmeleri, kısmi ödemeli satışlar, kira sözleşmesi ve kefalet sözleşmesi ile ilgilidir. Bu maddelerde, genel işlem sözleşmelerine katılan taraf, alıcı, kiracı, işçi ve kefillere özel bir koruma getirilmesi düşünülmüştür. Yani Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan katılma sözleşmelerine, kısmi ödemeli satış sözleşmelerine, kira sözleşmelerine, hizmet sözleşmelerine, kefalet sözleşmelerine de uygulanacağı belirtilmiş idi.

Tasarının 7 ilâ 12 nci maddelerinin, özellikle 12 nci maddesinin çıkarılması nedeniyle, örneğin, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte, Tasarı'nın 2. maddesi aracılığıyla, genel işlem koşulları ve kefalet sözleşmelerine derhal uygulanması gerektiği ileri sürülebilir. Türk Borçlar Kanununun genel ahlak ve kamu düzeni gerekçeleriyle açıklanan genel işlem koşulları ve kefalete ilişkin hükümleri, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce akdedilmiş bulunan genel işlem koşulları içeren katılma sözleşmelerine ve kefalet sözleşmelerine de derhal uygulanmalıdır denilebilecektir. Bankalar, Türk Borçlar Kanunu ve bu kanunun yürürlüğü ile ilgili kanun nedeniyle mağdur olacaklarını ileri sürmüşlerse de bunun gerçeklik payı yoktur.

Tüm çağdaş hukuk sistemlerinde, genel işlem koşullarına karşı katılanı koruma eğilimi vardır. Gene tüm çağdaş hukuk sistemlerinde, kısmi ödemeli satışlarda alıcılar; kira sözleşmelerinde kiracılar; hizmet sözleşmelerinde işçiler ve kefalet sözleşmelerinde kefiller korunmaktadır. Bu koruyucu düzenlemelerin Anayasamızın 48. maddesine aykırı olduğu düşüncesine katılmak mümkün değildir. Yürürlükteki hukukumuzda da kiracı ve işçilerin gerek yasada, gerekse uygulamada korunduğu bilinen gerçektir. Tasarıda yapılan değişiklikler çağdaş, sosyal hukuk devlet ilkesine uygun olmadığı kanısıyla düşüncelerimizi saygıyla sunuyoruz.

Halil Ünlütepe
Afyonkarahisar

Turgut Dibek
Kırklareli

Ali Rıza Öztürk
Mersin

Rahmi Güner
Ordu

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRK BORÇLAR KANUNUNUN YÜRÜRLÜĞÜ VE UYGULAMA ŞEKLİ HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

A. Geçmişe etkili olmama kuralı

MADDE 1- (1) Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önceki fiil ve işlemlere, bunların hukuki bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına, bu fiil ve işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmişse, kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra bu fiil ve işlemlere ilişkin olarak gerçekleşecek temerrüt, sona erme ve tasfiye, Türk Borçlar Kanunu hükümlerine tabidir.

B. Geçmişe etkili olma

I. Kamu düzeni ve genel ahlak

MADDE 2- (1) Türk Borçlar Kanununun kamu düzenine ve genel ahlaka ilişkin kuralları, gerçekleştikleri tarihe bakılmaksızın, bütün fiil ve işlemlere uygulanır.

II. İçeriği kanunla belirlenen işlem ve ilişkiler

MADDE 3- (1) Türk Borçlar Kanunu hükümleri, yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, daha önce gerçekleşmiş olsalar bile, içerikleri tarafların iradeleri gözetilmeksizin doğrudan doğruya kanunla belirlenmiş işlem ve ilişkilere uygulanır.

III. Kazanılmamış haklar

MADDE 4- (1) Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce gerçekleşmiş olup da, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği sırada henüz herhangi bir hak doğurmamış fiil ve işlemlere, Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN TÜRK BORÇLAR KANUNUNUN YÜRÜRLÜĞÜ VE UYGULAMA ŞEKLİ HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

A. Geçmişe etkili olmama kuralı

MADDE 1- (1) Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önceki fiil ve işlemlere, bunların hukuki bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına, bu fiil ve işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmişse, kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra bu fiil ve işlemlere ilişkin olarak gerçekleşecek temerrüt, sona erme ve tasfiye, Türk Borçlar Kanunu hükümlerine tabidir.

B. Geçmişe etkili olma

I. Kamu düzeni ve genel ahlak

MADDE 2- (1) Türk Borçlar Kanununun kamu düzenine ve genel ahlaka ilişkin kuralları, gerçekleştikleri tarihe bakılmaksızın, bütün fiil ve işlemlere uygulanır.

II. İçeriği kanunla belirlenen işlem ve ilişkiler

MADDE 3- (1) Türk Borçlar Kanunu hükümleri, yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, daha önce gerçekleşmiş olsalar bile, içerikleri tarafların iradeleri gözetilmeksizin doğrudan doğruya kanunla belirlenmiş işlem ve ilişkilere uygulanır.

III. Kazanılmamış haklar

MADDE 4- (1) Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce gerçekleşmiş olup da, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği sırada henüz herhangi bir hak doğurmamış fiil ve işlemlere, Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

C. Süreler

I. Hak düşürücü süreler ve zamanaşımı süreleri

MADDE 5- (1) Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan hak düşürücü süreler ile zamanaşımı süreleri, eski kanun hükümlerine tabi olmaya devam eder. Ancak, bu sürelerin henüz dolmamış kısmı, Türk Borçlar Kanununda öngörülen süreden uzun ise, yürürlüğünden başlayarak Türk Borçlar Kanununda öngörülen sürenin geçmesiyle, hak düşürücü süre veya zamanaşımı süresi dolmuş olur.

(2) Türk Borçlar Kanunu ile hak düşürücü süre veya özel bir zamanaşımı süresi ilk defa öngörülmüş olup da başlangıç tarihi itibarıyla bu süre dolmuşsa, hak sahipleri Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıllık ek süreden yararlanırlar. Ancak, bu ek süre, Türk Borçlar Kanununda öngörülen süreden daha uzun olamaz.

II. Diğer süreler

MADDE 6- (1) Bu Kanunun 5 inci maddesi, uygun düştüğü ölçüde, Türk Borçlar Kanununda öngörülen diğer süreler hakkında da uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Özel Durumlara İlişkin Hükümler

A. Genel işlem koşulları

MADDE 7- (1) Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce yapılmış sözleşmelerde yer alan genel işlem koşulları, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içinde, Türk Borçlar Kanununun 20 ila 25 inci maddelerinde öngörülen esaslara uygun hale getirilir.

B. Kısmi ödemeli satışlar

MADDE 8- (1) Türk Borçlar Kanununun kısmi ödemeli satışlara ilişkin 252 ila 272 nci maddelerinin alıcıyı koruyucu nitelikteki hükümleri, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce yapılan kısmi ödemeli satışlara da uygulanır.

C. Süreler

I. Hak düşürücü süreler ve zamanaşımı süreleri

MADDE 5- (1) Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan hak düşürücü süreler ile zamanaşımı süreleri, eski kanun hükümlerine tabi olmaya devam eder. Ancak, bu sürelerin henüz dolmamış kısmı, Türk Borçlar Kanununda öngörülen süreden uzun ise, yürürlüğünden başlayarak Türk Borçlar Kanununda öngörülen sürenin geçmesiyle, hak düşürücü süre veya zamanaşımı süresi dolmuş olur.

(2) Türk Borçlar Kanunu ile hak düşürücü süre veya özel bir zamanaşımı süresi ilk defa öngörülmüş olup da başlangıç tarihi itibarıyla bu süre dolmuşsa, hak sahipleri Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıllık ek süreden yararlanırlar. Ancak, bu ek süre, Türk Borçlar Kanununda öngörülen süreden daha uzun olamaz.

II. Diğer süreler

MADDE 6- (1) Bu Kanunun 5 inci maddesi, uygun düştüğü ölçüde, Türk Borçlar Kanununda öngörülen diğer süreler hakkında da uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

C. Kira sözleşmesi

MADDE 9- (1) Türk Borçlar Kanununun kira sözleşmesine ilişkin 298 ila 377 nci maddelerinin kiracıyı koruyucu nitelikteki hükümleri, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce yapılan kira sözleşmelerine de uygulanır.

(2) Kiraya veren, Türk Borçlar Kanununun 346 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre sözleşmeye son verme hakkını, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak beş yıl geçmedikçe kullanamaz.

D. Hizmet sözleşmeleri

MADDE 10- (1) Türk Borçlar Kanununun hizmet sözleşmelerine ilişkin 392 ila 469 uncu maddelerinin işçiyi koruyucu nitelikteki hükümleri, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce yapılan hizmet sözleşmelerine de uygulanır.

E. Kefalet sözleşmesi

MADDE 11- (1) Türk Borçlar Kanununun kefalet sözleşmesine ilişkin 581 ila 603 üncü maddelerinin kefil koruyucu nitelikteki hükümleri, Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce yapılan kefalet sözleşmelerine de uygulanır.

F. Ortak hüküm

MADDE 12- (1) Bu Bölümdeki maddelerde söz konusu edilen sözleşmelerin hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına, temerrüde ve sona ermelerine, bunlara ilişkin hükümlerin koruyucu nitelikte bulunup bulunmadıklarına bakılmaksızın, bu Kanunun 1 inci maddesi uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

A. Görülmekte olan davalara ilişkin uygulama

MADDE 13- (1) Türk Borçlar Kanununun kamu düzenine ve genel ahlaka ilişkin kuralları ile geçici ödemelere ilişkin 75 inci, faize ilişkin 87 nci, temerrüt faizine ilişkin 119 uncu ve aşırı ifa güçlüğüne ilişkin 137 nci maddesi, görülmekte olan davalarda da uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

A. Görülmekte olan davalara ilişkin uygulama

MADDE 7- (1) Türk Borçlar Kanununun kamu düzenine ve genel ahlaka ilişkin kuralları ile geçici ödemelere ilişkin 76 ncı, faize ilişkin 88 inci, temerrüt faizine ilişkin 120 nci ve aşırı ifa güçlüğüne ilişkin 138 inci maddesi, görülmekte olan davalarda da uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

B. Yollamalar

MADDE 14-(1) Diğer mevzuatta, bu Kanun veya Türk Borçlar Kanunuyla yürürlükten kaldırılmış ya da değiştirilmiş bulunan kanunların maddelerine yapılan yollamalar, o maddeleri karşılayan yeni hükümlere yapılmış sayılır. Bununla birlikte, bu Kanunun 1 inci maddesinin hükümleri saklıdır.

C. Genel nitelikli hükümler

MADDE 15-(1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, 3/12/2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun hükümleri, uygun düştüğü ölçüde uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan kanun

MADDE 16-(1) 18/5/1955 tarihli ve 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1-(1) Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca açılmış ve henüz karara bağlanmamış olan davaların, sulh hukuk mahkemelerinde; bunlardan temyiz aşamasında bulunanların ise, Yargıtayın ilgili dairesinde, ayrıca bir işlem yapılmasına ve karar verilmesine gerek olmaksızın görülmelerine devam olunur.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

B. Yollamalar

MADDE 8-(1) Diğer mevzuatta, bu Kanun veya Türk Borçlar Kanunuyla yürürlükten kaldırılmış ya da değiştirilmiş bulunan kanunların maddelerine yapılan yollamalar, o maddeleri karşılayan yeni hükümlere yapılmış sayılır. Bununla birlikte, bu Kanunun 1 inci maddesinin hükümleri saklıdır.

C. Genel nitelikli hükümler

MADDE 9-(1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, 3/12/2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun hükümleri, uygun düştüğü ölçüde uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan kanun

MADDE 10-(1) 18/5/1955 tarihli ve 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1-(1) Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca açılmış ve henüz karara bağlanmamış olan davaların, sulh hukuk mahkemelerinde; bunlardan temyiz aşamasında bulunanların ise, Yargıtayın ilgili dairesinde, ayrıca bir işlem yapılmasına ve karar verilmesine gerek olmaksızın görülmelerine devam olunur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 17- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer

Yürütme

MADDE 18- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 11- (1) Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Devlet Bakan

E. Bağış

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı

M. Şimşek

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı

A. Babacan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

